

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויחידות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פרשת תרומה

ד' אדר תשפ"ו

יציאת השבת:

18:08

ירושלים: 18:08

יום שלישי חילולת משה רבנו חידון שבת העולמי

מיום שלישי ברכת הלבנה

הפטרה: וד' נתן חכמה לשלמה

יציאת שבת ר"ת: 18:38

גיליון 951

כניסת השבת:

16:59

ירושלים: 16:54

וישמוחו העם על התנדבם

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

נתינת התרומה למשכן היא בניין אב לכל התרומות והצדקות כולן. יש חשיבות שאדם יתן תרומה מתוך מחשבה טובה ללא שום פניה אישית של כבוד וכד'. וכן אמר התנא באבות (ג, ח): "תן לו משלך, שאתה ושלך שלו", תן לקדוש ברוך הוא ממה שנתן לך. כלומר, תן צדקה או הוצא ממונה לדבר מצווה מתוך הכרה שכל מה שאתה נותן, לא משלך אתה נותן, אלא משל בורא עולם.

אכן עלינו לדעת, כי כל מה שיש לנו קבלנו ממנו. וכך דרשו (ויקרא רבה כז, ב) את הכתוב (איוב מא, ג): "מי הקדימני ואשלם" - כלום עשית מזוהה עד שנתתי לך בית! מעקה, עד שנתתי לך גג! יציאת, עד שנתתי לך טלית, (בגד)!"

ובהמשך אמר התנא: "וכן בדוד הוא אומר: 'כי ממך הכל ומידך נתנו לך'". הכתוב בדברי הימים, מתאר את השמחה הגדולה של העם על הזכות שנפלה בחלקם לתרום לבנין בית המקדש (דה"א כט, ט): "וישמוחו העם על התנדבם כי בלב שלם התנדבו לה' וגם דויד המלך שמח שמחה גדולה". ובראותו את התרומה הגדולה שנאספה אמר דוד (שם יד): "וכי מי אני ומה עמי כי נעצור כוח להתנדב כזאת, כי ממך הכל ומידך נתנו לך". כלומר, רק הידיעה כי כל נתינה שלנו היא אינה שלנו אלא מכוח ירך, ומשלך אנו נותנים לך, היא זו שגרמה שנתנדב כמות כזו. יהי רצון שיוכנו הקדוש ברוך הוא בעשיית צדקה וחסד, המקרבות את הגאולה, וכסמיכות פרשיות אלו: משפטים - תרומה, המזכירות לנו את דברי הנביא: "ציון במשפט תפדה - ושביה בצדקה".

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה"נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנזקקים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוורץ. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריא מספר חשבון: 123459

ז' באדר

יום לידתו ופטירתו של משה רבנו

ז' באדר הוא היום שנולד בו משה רבינו ויום שנפטר בו לסוף מאה ועשרים שנה. שהקדוש ברוך הוא יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ומחדש לחדש, שנאמר (שמות כג):

'את מקסר ימך אמלא':

תענית ז' באדר: נוהגים חסידים ואנשי מעשה להתענות ביום זה ולומר 'סדר תיקון ליום ז' אדר' ככתוב בסידורים, לפי שמיתת צדיקים מכפרת והתענית עם תשובה ותפילה מכפרת, ויוצאת כפרה שלמה לכל ישראל: ובשנה מעוברת שיש בה שני אדרים, עיקרה של תענית זו באדר שני; ואולם יש שנוהגים תענית גם באדר ראשון, ונותנים טעם לדבר.

צפיה לישועה: ביום זה, ז' אדר, צריך כל אדם לתת לבו לשני דברים שיהיו נטועים וקבועים אצלו לתמיד: צפיה לישועה, ויראת הדין: צפיה לישועה כיצד? צא ולמד מלידתו של משה רבינו: תחילת לידתו של משה רבינו בצער גדול היתה. שגור פרעה: כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, וזה שלש שנים ושלש שנה ששוטרי פרעה וכל עמו אורבים לכל אשה הרה בישראל וכיון שמלאו ימיה ללדת, והנה בן - מיד חוטפים אותו ממנה ומשליכים אותו היאורה ומטביעים אותו. מרחם אמו יצא למות. וכל ישראל, קטניהם עם גדוליהם שרויין בצער ומיואשין מן הישועה: עמרם, גדול הדור היה כיון שראה את עמו בצער הגדול הזה, אמר, לשוא אנו עמלים! עמד וגרש את אשתו לבל יולידו עוד לתוהו, ואשתו כבר היתה מעוברת עם משה שלשה חדשים. עמדו כל ישראל וגרשו נשותיהם:

באותה שעה שרתה רוח הקדש על מרים בת חמש השנים, ואמרה: עתידה אמי שתלד בן שמושיע את ישראל! ויתאוששו אביה ואמה מדבריה ויתחזקו באמונתם ובצפיתם לישועה וחזרו ונישאו זה לזה וכמוהם עשו כולם, והנה נולד מושיעם של ישראל!: וכמה צער ורוגז היו אחר לידתו של משה; כל עם פרעה, אנשים ונשים וטף, ארבו כולם לצודו ולהשמידו, והנה הוא מושלך הפקר במי היאור!

ואחר שנצל ממי היאור, שמא תאמר עברה הסכנה? והלא הסכנה גדולה עכשו שבעתים. שהרי נפל בעודו תינוק בין שני האריות, בבית פרעה הוא נתן, שמשם הזעם והחרון יוצאים על ישראל להשמדם, והרי תינוק הוא משה, את אביו לא ידע את אמו לא הכיר ואת כל עמו לא ראה - הרי יוסיפו בני עֲוֹלָה לענותו ויעשו גם אותו לצורך ישראל ונוסף גם הוא על שונאיו. ועדין פחדו של עמרם קים - לשוא אנו עמלים!:

עכשו בוא וראה כמה גדול כח האמונה וההתחזקות בצפיה לישועה, זו שפעמה בלב מרים והפעימה את לבות אחרים שמלאו אמונה וצפיה כמוה, אלמלא נולד משה מה טעם היה לכל העולם ומלואו, שהיה חוזר לתוהו ובוהו. ועכשו שנולד אף על פי שהוא נתון בין שני אריות - סוף שיצא משם ויושיע את כל עמו ויאיר לכל העולם בכל הדורות, ואת מלחמות רשעים ישבר, ואף הם יאמרו: ה' הצדיק! הא למדת, כמה צריך כל אדם בכל עת ובכל שעה להתחזק באמונה ולצפות לישועה:

יראת הדין: יראת הדין כיצד? צא ולמד ממיתתו של משה רבינו. משה רבינו אדון כל הנביאים, שמיום שנולד שרתה בו רוח נבואה, והושיע לישראל, ועשה כל האותות והמופתים במצרים, וקרא את הים, ודרך בשרים, ותפס במלחמתן של מלאכים ושרפים וקבל תורה של אש, ודר תחת כסא של אש, ודבר עם ה' פנים אל פנים, ולמד תורה לכל ישראל, וכלכלם ארבעים שנה במדבר, ועשה מלחמה עם סיחון ועוג, והעמיד חמה ולבנה - כיון שחטא חטא קל במי מריבה, ונתמעט קידוש שמו יתברך בשגגתו, נגזרה עליו מיתה - על אשר מעלתם כי פתוך בני ישראל וגו' כי מנגד תראה את הארץ ושמך לא תבוא (דברים לב); ולא עמדו לו כל זכויותיו וצדקותיו אשר פעל עם ישראל כנגד מידת הדין, שהיא מידת האמת של בורא כל העולמים: הא למדת כמה גדול עמקו של הדין וכמה צריך אדם להתירא מן החטא אפילו של שוגג, כל שכן מן החטא שאינו של שוגג:

מדרשי חכמים על לידתו של משה: וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי - להיכן הלך? אמר רב יהודה בר זבינא: שהלך בעצת בתו. תנא: עמרם גדול הדור היה, כיון שראה שאמר פרעה הרשע: כָּל בְּכוֹר הַיְלֹדֹת תִּשְׁלַחְהוּ (שם א), אמר: לשוא אנו עמלים. עמד וגרש את אשתו. עמדו כולם וגרשו את נשותיהם. אמרה לו בתו: אבא, קשה גזרתך יותר משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקבות; פרעה לא גזר אלא בעולם הזה, ואתה בעולם הזה ולעולם הבא; פרעה הרשע ספק מתקיימת גזרתו, ספק אינה מתקיימת, אתה צדיק בודאי שגזרתך מתקיימת, שנאמר: וַתִּגְזֹר אֶמְרָא וַיִּקָּם לָךְ (איוב כב). עמד והחזיר את אשתו, עמדו כולם והחזירו את נשותיהם. (סוטה יב.)

וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא - רבי מאיר אומר: טוב שמו. רבי יהודה אומר: ראוי לנביאות. רבי נחמיה אומר: טוביה שמו. אחרים אומרים: נולד כשהוא מהול. וחכמים אמרו: בשעה שנולד משה נתמלא כל הבית אורה. כתיב הכא: וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב, וכתיב התם (בראשית א): וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם כִּי טוֹב. (ילקוט שמות קסו):

ולמה השליכו אותו ביאור? כדי שיהיו חושבין האסטרולוגין שכבר הושלך למים ולא יחפשו אחריו: כיון שהושלך משה למים, אמרו: כבר מושלך מושיעין במים. מיד בטלו הגזרה: אמר ר' אחא בר חנינא: אותו היום, ששי בסיון היה. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: מי שעתיד לקבל תורה מהר סיני ביום זה, ילקה במים ביום זה?

הַאֵלֶךְ וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא - למה אמרה מרים 'מן העבריות', וכי אסור לו למשה לינק מחלב הנכריות? לפי שהחזירתו למשה על כל המצריות להניק אותו, ופסל את כולו. ולמה פסל? אמר הקדוש ברוך הוא: הפה שעתיד לדבר עמי, ינק דבר טמא? דבר אחר, למה פסל דדיהו? אמר הקב"ה: זה עתיד לדבר עמי, למחר יהיו המצריות אומרות: זה שמדבר עם השכינה - אני הניקתיהו. (שמו"ר א): לפיכך לא ינק אלא מאמו.

הלכות חודש אדר

א. משנכנס אדר מרבין בשמחה [תענית (כט):. מגן אברהם (סי' תרפו סק"ה)]. וכמו שנאמר במגילת אסתר: והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה, לומר שמול החודש גורם לטובה. ולכן ישראל שיש לו קובלנא משפטית נגד גוי, ישתדל כמיטב יכולתו שהדיון בתביעתו יתקיים בחודש אדר, מפני שיד ישראל על העליונה בחודש אדר, וגבר ישראל. [ילקוט יוסף מועדים, עמוד רעג. חזון עובדיה פורים עמ' לא].

ב. היוצא בשיירא או מפליג באניה בלב ים, ואינו מוצא מגילה כשרה להוליך עמו כדי שיוכל לקרותה בזמנה כראוי, יכול לקרות המגילה אפילו בתחלת החודש, אך לא יברך ברכות המגילה. אבל סעודת פורים ומשלוח מנות ומתנות לאביונים אינם נוהגים אלא בזמנם. [עיין מירושלמי: כל החודש כשר לקריאת המגילה שנא' והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה, ובלבד עד חמשה עשר. והובא להלכה בראבי"ה (מגילה סי' תקנח). ובאור זרוע ח"ב (סי' תלח). ובשבולי הלקט (סי' קצח). אולם מרן הב"י (ס"ס תרפח) כתב, שג"ל דלא סמכין על הירושלמי בזה אלא בשעה"ד, כיון שלא הובא בש"ס דידן. וכ"פ בש"ע שם שיקראנה בלי ברכה. ויקראנה בלילה וביום].

ג. מנהג חסידים ואנשי מעשה (הבריאים) להתענות ביום שבעה באדר שהוא יום פטירת משה רבינו. ונוהגים לעשות לימוד בליל שבעה באדר, ומנהג יפה הוא. [ילקוט מועדים. חזון עובדיה פורים עמ' לב. וראה בש"ע (ס"ס תקפ). והוא ע"פ הגמ' (קידושין לח). שפטירת משה בז' באדר].

ד. יש נוהגים שאם יש עשרה מתענים בבית הכנסת בשבעה באדר, מוציאים ספר תורה במנחה וקוראים ויחל. וכן השליח צבור אומר ברכת ענוו ברכה בפני עצמה בחזרה, כאשר תעניות צבור. ויש אומרים שאין נכון לעשות כן. ולכן שב ואל תעשה עדיף, והשליח צבור לא יאמר ענוו בחזרה ברכה בפני עצמה, אלא בשומע תפלה, וכן לא יוציאו ספר תורה במנחה לקריאת "ויחל". וכן לענין נשיאות כפים, שב ואל תעשה עדיף.

ה. בימי מרדכי ואסתר נקהלו היהודים בשלשה עשר לחודש אדר לעמוד על נפשם ולהינקם מאויביהם, והיו צריכין לבקש רחמים מאת ה' יתברך שיעזרם. ומצינו שכאשר היו ישראל במלחמה, התענו שיעזרם ה', וגם משה רבינו עליו השלום ביום שנלחם עם עמלק התענה, ואם כן מסתמא גם אז בימי מרדכי ואסתר התענו ביום י"ג באדר. ולכן קיבלו עליהם כל ישראל יום זה לתענית ציבור ונקרא תענית אסתר, כדי לזכור שהבורא יתברך רואה ושומע תפילת כל איש בעת צרתו, כאשר יתענה וישוב אל ה' בכל לבבו כמו שעשה לאבותינו בימים ההם. ומכל מקום אין תענית זו חובה כל כך כמו ארבע תעניות שכתובים במקרא.

(ע"פ ילקוט יוסף לראש"ל צ"ח הגר"י יוסף שליט"א)

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לרפואת: ציפורה ויהושע לוי. שרה בת שמחה. עזר בן עישה. תקוה בת עזיה. אלנה בת גאן. אסתר בת זרבה. מול בת ענלה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולמנה. הראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. עדן בת רחל. מיטל מוריה אדרי. יוסף בר בן מיכל. דוד ביטון הי"ו. לעילוי נשמת: הר"ר עזיק. הר"ר מאלח. רבי מסעוד מלח. רבי יעקב ומרים שושן. יצחק דוד. גמס'ה דוד. מיר חיים. ישראל אברהם. דוד מועלם. דוד נחמיה. מיר פלג. מירדכי בן חנו. אסתר ועשר נחום. עמוס דנור. אסתר בת תורא. אליהו בת פרידה. אריה בן שמעון. ציונה בת דוד. יצחק ולאה אסמחט. עזיה עמוס. זוהרה לוי. בנימין יהודה. מיריה שמעון. אסתר אלקוב. אברהם בן שניא אלעזר. ליאור רחמים. דבורה ואילן מעלם. מסאל ועקני. אדני ופרני. אילה שרד. יצחק בן פנחס. יצחק ושמחה אילוז ז"ל. אורי יצחק אילוז הי"ד. סרן יצחק שושן הי"ד. לע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שניידר, שושנה רוזה, רפאל פריצ, וציעיליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד. אברהם ולאה ציטרון ז"ל.

להחזרת נעדרים צה"ל ושבויו ובהם: גיא חבר, יהודה כץ, רון ארד הי"ד.
למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483